

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड
साधारण सेवा, तह ७, बरिष्ठ अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : - लिखित परीक्षा					पूर्णाङ्क :- २००		
पत्र	विषय/खण्ड	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	(क) सामान्य ज्ञान र अभिरुची परीक्षण	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	५० प्रश्न x १ अङ्क	४५ मिनेट
	(ख) प्रशासन र व्यवस्थापन			विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	४ प्रश्न x ५ अङ्क ३ प्रश्न x १० अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट
द्वितीय	अर्थ, वित्त तथा धितोपत्र बजार सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	४ प्रश्न x ५ अङ्क ८ प्रश्न x १० अङ्क	३ घण्टा
२. द्वितीय चरण : - अन्तर्वार्ता							
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली			समय	
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक				

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड
साधारण सेवा, तह ७, बरिष्ठ अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र :- सामान्य ज्ञान, अभिरुची परिक्षण, प्रशासन तथा व्यवस्थापन

खण्ड (क)- सामान्य ज्ञान र अभिरुची परिक्षण (५०अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान ३० प्रश्न × १ अङ्क = ३० अङ्क
- १.१ भूगोल - नेपाल तथा विश्वको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक भूगोल
१.२ विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरु
१.३ नेपालको इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था
१.३.१ नेपालको प्राचीन इतिहास (किराँतकाल, लिच्छविकाल र मल्लकाल) को सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था
१.३.२ आधुनिक इतिहासको सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था ।
१.३.३ प्रचलित प्रमुख धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषाभाषी, कला, साहित्य
१.४ नेपालको आर्थिक अवस्था
१.४.१ विकासका पूर्वाधारहरु- कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत
१.४.२ योजनावद्ध विकासक्रम र चालु आवधिक योजनाको सामान्य जानकारी
१.५ नेपालको वर्तमान संविधान सम्बन्धी जानकारी
१.६ पूँजीबजार, धितोपत्र बजार, मुद्राबजार, बीमा, नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड, बैंक र वित्तीय संस्था सम्बन्धी जानकारी
१.७ दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जनसंख्या, शहरीकरण, जलवायु परिवर्तन र जैविक विविधता
१.८ नेपालको विश्वसँगको आर्थिक गतिविधिहरु
१.८.१ विश्व व्यापार संगठन, SAPTA, SAFTA, विश्व बैङ्क (WB), अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF), एशियाली विकास बैंक (ADB) सम्बन्धी जानकारी
१.९ संयुक्त राष्ट्रसंघ, सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ सम्बन्धी जानकारी
१.१० राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरु

२. अभिरुची परिक्षण (Aptitude Test) 20 × 1 = 20 Marks

- २.१ **Verbal Aptitude** : vocabulary, series, analogy, classification, coding-decoding, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, common sense test, logical reasoning, arithmetical reasoning, percentage, fraction, ratio, average, loss, profit, time and work, probability, data interpretation
- २.२ **Non-verbal Aptitude** : series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, analytical reasoning, construction of squares and triangles, and figure formation and analysis, water images and mirror images

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड
साधारण सेवा, तह ७, बरिष्ठ अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
खण्ड (ख)- प्रशासन तथा व्यवस्थापन (५०अङ्क)

३. प्रशासन तथा व्यवस्थापन

- ३.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उदेश्य, कार्यक्षेत्र र नवीनतम अवधारणा
- ३.२ प्रशासनिक विधिहरू- कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, कार्य मूल्याङ्कन, कार्य विस्तृतिकरण, कार्य ढाँचा, संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धति
- ३.३ सार्वजनिक प्रशासनको संचालन विधिहरू
  - ३.३.१ समन्वय : अर्थ, महत्व र समन्वयका तरिकाहरू
  - ३.३.२ अधिकार प्रत्यायोजन र अधिकार निक्षेपण
  - ३.३.३ सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- ३.४ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू: नियुक्ति, बढुवा, तलब सुविधा, सुपरिवेक्षण, वृत्ति विकास, कार्यक्षमता मूल्यांकन र अवकाश
- ३.५ संगठनको अवधारणा, सिद्धान्त र महत्व तथा संगठन गठनका आधारहरू
- ३.६ व्यवस्थापनको अवधारणा, प्रकार र आधारभूत सिद्धान्तहरू
- ३.७ कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू
- ३.८ व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू, व्यवस्थापनका उदीयमान चुनौतीहरू तथा व्यवस्थापकको भूमिका
- ३.९ व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, निर्णय प्रक्रिया, मनोबल, उत्प्रेरणा, नेतृत्व र वृत्ति विकास सम्बन्धी जानकारी
- ३.१० व्यवस्थापनका केही प्रमुख पक्षहरू : रणनीतिक व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, विपद् व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन, संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशिलता, समूहगत कार्य, श्रमिक संगठन, सामूहिक सौदाबाजी, वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू
- ३.११ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र यसको महत्व
- ३.१२ परिवर्तन तथा नवप्रवर्द्धन व्यवस्थापन (Managing Change and Innovation) : संगठनात्मक परिवर्तनको स्वरूप, परिवर्तन प्रकृत्याका चरणहरू, परिवर्तनीय अवरोधहरूको पहिचान तथा समाधान
- ३.१३ SWOT Analysis

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड
साधारण सेवा, तह ७, बरिष्ठ अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र:- अर्थ,वित्त तथा धितोपत्र बजार सम्बन्धी
खण्ड (क)- (५०अङ्क)

१. अर्थ, वित्त तथा धितोपत्र बजार सम्बन्धी
  - १.१ नेपालको अर्थतन्त्रसँग सम्बद्ध स्रोत/साधनहरूको परिचालन, वृद्धि र विकास
  - १.२ आर्थिक विकासका प्रमुख सूचकहरू तथा निर्धारक तत्वहरू
  - १.३ अल्पविकसित अर्थतन्त्र एवं अल्पविकसित देशका विशेषताहरू
  - १.४ आर्थिक उदारीकरण, विश्वव्यापिकरण तथा निजीकरण र नेपालमा यसको प्रभाव
  - १.५ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
  - १.६ नेपाल सरकारको आर्थिक नीति, वित्तीय नीति, औद्योगिक नीति, मौद्रिक नीति, विदेशी विनिमय नीति र निजिकरण नीति
  - १.७ नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको परिचय, कार्य, कर्तव्य र अधिकार, वर्तमान अवस्था, गतिविधि र चुनौतीहरू
  - १.८ नेपालमा धितोपत्र बजारको विकासक्रम, समस्या, चुनौती, सम्भावना तथा नेपालको धितोपत्र बजारको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण र अर्थतन्त्रमा यसको योगदान
  - १.९ नेपाल धितोपत्र बोर्ड, धितोपत्र विनिमय बजार (Stock Exchange), धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप प्रणाली (Central Depository System), निक्षेप सदस्य (Depository Participant), निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्धक (Issue Manager), शेयर रजिष्ट्रार, लगानी व्यवस्थापक (Portfolio Manager), धितोपत्र प्रत्याभूतिकर्ता (Underwriter) तथा क्रेडिट रेटिङ्ग कम्पनी, धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी तथा बजार निर्माता र मर्चेन्ट बैकिङ्ग व्यवसाय सम्बन्धी जानकारी
  - १.१० अन्तर्राष्ट्रिय धितोपत्र विनिमय बजार (International Stock Exchange) : NSE(India), BSE(India), NYSE(USA), TSE(Japan), LSE(UK) सम्बन्धी जानकारी
  - १.११ धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप प्रणाली, सामूहिक लगानी योजना र क्रेडिट रेटिङ्ग प्रणाली तथा तिनको वर्तमान अवस्था, समस्या, चुनौती एवं सुधारका उपायहरू
  - १.१२ नेपालको धितोपत्र कारोवार प्रणाली, धितोपत्र बजार सूचकांकहरू, जोखिम र प्रतिफल तथा यसको विश्लेषण
  - १.१३ धितोपत्र मुल्याङ्कन विधिहरू
  - १.१४ धितोपत्र व्यवसायी (मर्चेन्ट बैकर) ले राख्नुपर्ने विवरणहरू र पेश गर्नुपर्ने प्रतिवेदनहरूको ढाँचा
  - १.१५ पुँजी बजार र यसका संयन्त्र एवं उपकरणहरू (Instruments) सम्बन्धी जानकारी
  - १.१६ मुद्रा बजार र मुद्रा बजारका उपकरणहरू (Money Market Instruments)
  - १.१७ बस्तुबजार (Commodities Market) को अवधारणा तथा महत्व
  - १.१८ धितोपत्र बजार सम्बन्धी दक्षिण एशियाली संगठनहरू : South Asian Securities Regulators Forum and South Asian Federation of Stock Exchanges को जानकारी
  - १.१९ धितोपत्र नियमन निकायहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था (International Organization of Securities Commission) को जानकारी

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

साधारण सेवा, तह ७, बरिष्ठ अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- १.२० Association of National Numbering Agency (ANNA) को जानकारी
- १.२१ नेपालमा बैंक, वित्तीय संस्था, औद्योगिक बातावरण र लगानीको विद्यमान अवस्था, अवसर र चुनौतीहरू
- १.२२ नेपालको विश्वसंगको आर्थिक गतिविधिहरू, विश्व बैंक (WB), अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF), एशियाली विकास बैंक (ADB), Multilateral Investment Guarantee Corporation, International Finance Corporation, International Development Association, WTO, SAPTA, SAFTA
- १.२३ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू र महत्व
- १.२४ बजेटको अर्थ, महत्व र किसिम
- १.२५ लेखा र लेखापरीक्षणको अर्थ, उद्देश्य र महत्व
- १.२६ नेपालमा सार्वजनिक संस्थाको वित्तीय प्रणाली, अवस्था, समस्या र चुनौतीहरू
- १.२७ नेपालको आर्थिक वित्तीय तथा संगठित क्षेत्र सम्बन्धी विषयहरूमा गरिने अनुसन्धान र अध्ययन विधि (Research Methodology), तथ्यांकको प्रकृति एवं स्रोतहरू, तथ्यांक संकलन, तालिकीकरण, प्रशोधन र विश्लेषण तरिकाहरू
- १.२८ Measures of Central Tendency, Measures of Dispersion, Correlation and Regression Analysis को ज्ञान
- १.२९ प्रस्ताव तथा प्रतिवेदन लेखन र प्रस्तुतीकरण

खण्ड (ख)- (५०अङ्क)

२. संविधान, ऐन, नियम र निर्देशिकाहरू

- १.१ वर्तमान नेपालको संविधान
- १.२ धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३
- १.३ नेपाल धितोपत्र बोर्ड सम्बन्धी नियमावली, २०६४
- १.४ धितोपत्र बजार संचालन नियमावली, २०६४
- १.५ धितोपत्र व्यवसायी (धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी तथा बजार निर्माता) नियमावली, २०६४
- १.६ धितोपत्र व्यवसायी (मर्चेन्ट बैंकर) नियमावली, २०६४
- १.७ धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावली, २०७३
- १.८ धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप सेवा नियमावली, २०६७
- १.९ सामूहिक लगानी कोष नियमावली, २०६७
- १.१० क्रेडिट रेटिङ नियमावली, २०६८
- १.११ सामूहिक लगानी कोष निर्देशिका, २०६९
- १.१२ धितोपत्र निष्काशन निर्देशिका, २०६५
- १.१३ बोनश शेयर निर्देशिका, २०६७
- १.१४ लगानी व्यवस्थापन (Portfolio Management) सम्बन्धी निर्देशिका, २०६७
- १.१५ धितोपत्र बाँडफाँट सम्बन्धी निर्देशिका, २०६८

नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

साधारण सेवा, तह ७, बरिष्ठ अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- १.१६ धितोपत्र दलाल व्यवसायीले पालना गर्नुपर्ने व्यवसायीक मर्यादा सम्बन्धी निर्देशिका, २०५८
- १.१७ सरकारी ऋणपत्र दोश्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६२
- १.१८ सरकारी ऋणपत्र दोश्रो बजार कारोवार संचालन नियमावली, २०६२
- १.१९ धितोपत्र केन्द्रीय निक्षेप सेवा विनियमावली, २०६८
- १.२० सम्पत्ति शुद्धिकरण तथा आतंककारी क्रियाकलापमा वितीय लगानी निवारण निर्देशिका, २०६९
- १.२१ धितोपत्र खरिद (सार्वजनिक निष्कासन) सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- १.२२ ओटिसी (ओभर द काउन्टर) बजार सञ्चालन विनीयमावली, २०६५
- १.२३ धितोपत्र बजारको सदस्यता तथा कारोवार विनियमावली, २०५५
- १.२४ धितोपत्र बजारको सूचिकरण विनियमावली, २०५३
- १.२५ धितोपत्र कारोवार राफसाफ तथा फछ्यौट विनियमावली, २०७०
- १.२६ कम्पनी ऐन, २०६३
- १.२७ करार ऐन, २०५६
- १.२८ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८
- १.२९ बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३
- १.३० बीमा ऐन, २०४९
- १.३१ आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९
- १.३२ विद्युतीय कारोवार सम्बन्धी ऐन, २०६३
- १.३३ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४